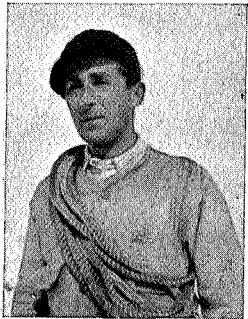


På tindeklatring i Nordland sommeren 1930.

Av ingeniør Bror Wessel Bommen, Paris.



Bror Wessel Bommen.

hvorav hele 25 stykker blev vardesatt.

STUDENT BROR BOMMEN var under sin studietid et fremtredende medlem av Høyskolens idrettsforening her i Trondhjem. Han huskes av mange som en utmerket orienteringsløper og langrennsløper, idrettsgrener som huger friluftsmannen best. Bommen er også en av landets beste klatrere og i nedenstående artikkel beretter han om en stor klatretur i 1930 til Nordlandets tindeverden, hvor han og hans kamerater gjorde et veldig innhugg i rekkenes ubestegne topper, Red.

Da Ola H. Furuseth, Otto Ottesen, Biørn Lyche og undertegnede sent på dagen stod inn fra det åpne havstykke over Folla blev nettop Sankt Hansblussene tendt på hver haug og holme nordover leia. Vi ligger i soveposene på dekket og ser natten dra forbi inn til bålne er dødd ut og morgenrøden har tendt nye i tindene, som reiser sig side om side med en solflamme luende om toppen. De har rene, Nordlandsfjellene, og mange ser ubetvingelig ut. Blankskurte flaug løper ofte fra havet og helt til tops uten en skåre, hvor klatreren kunde klare sig op. Nettop derfor er de så fristende for tindebestigere, og mange har forsøkt sig med vekslende held. Særlig englendirere. De dominerte heroppe til langt over århundreskiftet, og formelig frådset i nybestigninger. Men det hendte at tinden slog dem tilbake gang på gang. Stedtinden i Tysfjord blev mest beryktet. Den var håpløs og blev et eftertraktet mål. Derfor

var det et gjennombrudd for norsk tindesport da en nordmann tilslutt fandt veien til topps efter en smal skåre som løper tvers over den berømte «1000 meters vegg». Siden den tid har vi vært selvhjulpne her på berget når det gjelder å bygge varde på toppe våre. Men ennå står en og annen stupbratt koloss tilbake som hver gang har rystet menneskekrypet av sig. De norske klatrere som for 25 til 30 år siden gjorde så mange opsiktsvekkende bestigninger stiftet i 1908 Norsk Tindeklubb hvis formål er «å representere god tindebestigning, å virke for tindebestigningens utvikling og for fremme av en riktig forståelse av denne sport». Det er for å bestige endel av de kjente tinder her nord, og med et lønlig håp om å få risset inn klubbens initialer på en og annen «jomfruelig» tind, vi dro avgårde sommeren 1930. Forut for starten har vi drevet en planmessig klatretrening i Bymarka. En trondhjemmer vil vel stusse ved tanken på tindeklatring i Bymarka, men faktum er, at der er småvegge og sva, like vanskelige som de mest beryktede i de «virkelige» tinder. Sverresborg f. eks. er helt ideel på nordsiden, og Olavsspranget gir såmen luft nok under sålene! Her er god nok anledning.

Vår tur går først til Åslitindene syd for Bodø, hvor vi skal angripe to ubestegne topper. Så skal vi klatre på fjellene i Sørfoll, Nordfoll og Tysfjorden og tilslutt slenger vi veggimellem utover Lofoten, hvor «Jomfruene» er vakrere og farligere enn noe annet sted på kloden.

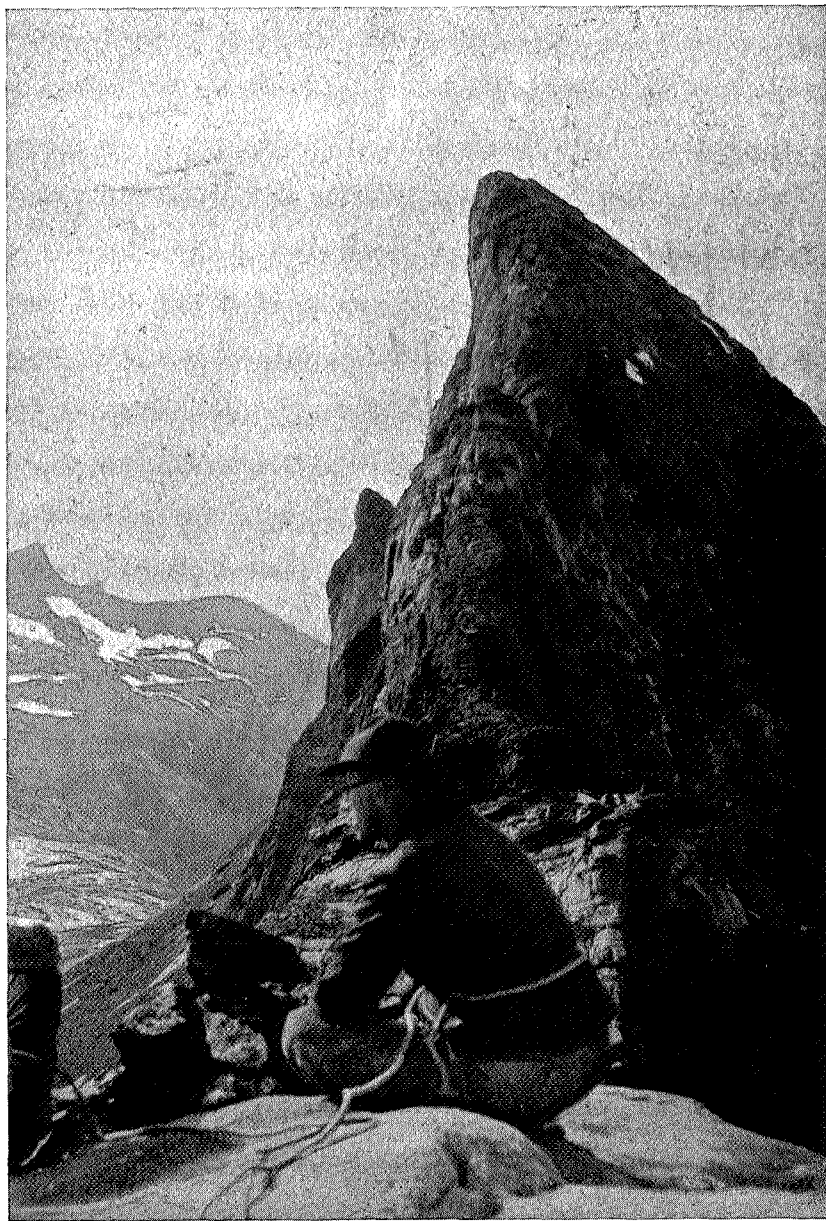
I.

Åslidind — Strandatind.

«Sanct Svithun»s rigg, vegge og vanskelige hjørner var alt besteget mange ganger da vi steg i land i Bodø en dag



I Husbyviktinds vegg - Foto: Bommen.



Store Åslitind.

Foto: Bommen.

sist i juni. Derfor var formen så god at en snarlig kurtise av de jomfruelige Åslitinder blev bestemt. Og mens jomfrutindene rødmet kledelig i juninattsolens skjær, nærmet vi oss med jevnt økende hastighet ombord i lokalbåten. Saltstrømmen hadde alt tak i skibet, og vi nøt hvert øieblikk som det var vårt siste.

«Drukne idag, bære sig ihjel imorgen, ramle ned i overmorgen — å jo, dette er lysttur!» Det var Ottesens triste refleksjoner da han tok et overblikk over situasjonen: Den brusende strøm under, våre 30 kilos sekker forut og de steile tindene i bakgrunnen.

Det vilde føre for langt å berette om alle viderverdigheter før vi sent neste dag kunde slå leir ved det blåsende Øvrevann rett under Åslitindene.

«Når østavinden ikke blåser mere på Øvrevatn, da er ikke jorda mere!» sa en bonde til mig med et smil. — Han hadde rett. Da *vestaværet* kom sigende ut på natten blev det bare vann alt sammen. Og da vi våknet, slo bølgen mot teltet. Øvrevann var steget kolosalt. Alt vi eiet, oss selv iberegnet, svømmet omkring, mer eller mindre oppløst. Dette var den rene syndflod, og noe måtte gjøres. «Vi gjør som Noah gjorde» foreslo Lyche og pekte på prammen utenfor, og straks efter var «Arken» plassert i teltet og vi krøp ombord. I otte stive timer satt vi der og frøs og øste. Tilslutt fløt vi, drog teltet ned og rodde tilbake det forreste vi vant. På Åsli gård blev vi hjertelig mottatt og lå til tørk der til været bedaget sig. Og et par dager efter stod vi under sydlige Åslitind for å ta hevn for den første forsmedrelige retrett.

Tinden så lei ut, på alle kanter begrenset av glatte sva. Ottesen fikk den ære å lede i tauet. Han kløv op en løs bratt rende og forsvant ut i sydfasaden. Der var bare flaug i flaug, blankskurte og stygge å se til. Forsiktig smøg han sig ut til en gresshylde. Nei, ingenting å feste tauet i. Slik var hele tinden, absolutt uten en knast eller nabb til forankring. Vi kom da op og kikket spendt over kanten. — Nei, ingen varde, *vi* var de første. — Dagen var gått da vi omsider var nede igjen. Det gjorde ikke noe, natten var lys og vi hadde fått blod på tann.

Så gikk vi løs på Store Åslitinds østvegg med en gang. Like blankskurt som sydtoppen hadde vært, likeså mosegrodd var denne. Og mosen er lumsk, den ser så fast ut, men følger så alt for

villig med nedover når en tar den i luggen. Opstigningen blev derfor mere farlig enn egentlig interessant og gleden var stor da vi ut på morgensiden kunde svinge oss inn over toppen og bygge vår *annen* varde. Utsikten var ubeskrivelig. Det var bare sulten som langt om lenge tvang oss ned fra denne fredede plett. Vi har aldri sett noe vakrere.

Dager og netter haster forbi, solen stråler og vi lever herrens glade dager, snart i sjøen, snart i fjellet og om kvelden tar vi fet glinsende ørret oppe i elven.

Så står vi en dag på Hallstopp på Kjerringøya, foran den neste store opgaven, Strandåtindene. Sydveggen faller i et eneste blankt flaug 800 meter ned, Nordveggen er innhul, det er bare rimelig at eggen hvor de skjæres er helt skarpslepen. Den eggen skal vi op fra skaret mellom Halstopp og Strandåtinden. Fra skarbunden reiser en tyve meter høi hammer sig. Det er den hammeren som har gjort tinden til kanskje den mest beryktede langs kysten. Oss skaffet den bry nok. Vi forsøkte å omgå den ut i veggene, men forgjeves. Selve hammeren måtte tilpers. Som den letteste av oss får jeg ledelsen i tauget og går op på annen-manns skuldre. Et par meter oppe løper en horisontal skåre. Den gir tilstrekkelig gode fingertak og jeg følger den ut til et skarpt hjørne. Her er en halv kilometer luft rett ned og ganske vanskelig.

Først i fjerde forsøk kommer jeg rundt. Det er bare et blankt sva å legge kneet mot, ingen fingertak. Noen grunn til å nøle er her ikke, luft på tre kanter og glatt fjell på den fjerde skaper et miljø som bare gir en forstemmende følelse av at mennesket er fluen uendelig underlegen, selv hvor det gjelder å hefte sig i bagateller.

Hvordan jeg kom op det svaet vet jeg ikke. Jeg måtte op, og så gikk det. — Noen timer efter krabbet vi innover toppen helt utslitt. For på Kjerringøy holdt de 32 grader i skyggen den dagen, og ikke fant vi hverken skygge eller vann de tolv timene klatringen stod på. Men tinden var *vår*.

II.

Husbyviktind, Stedtind, Svolværgjeita, Klokketind.

Fra Strandåtind hadde vi sett den, den elegante keglen som



Svolværgjeita.

Foto: Bommen.

skjøt i været fra stenviddene der øst. Det var den berømte Husbyviktind i Sørfolla. Kjente engelske klatrere hadde erklært den ikke bare ubestigelig, men til og med uangripelig! Stor var derfor seiren da et norsk lag i sin tid bygget varden deroppe hvor alle de svære flauger tårner sig sammen i en kvass egg. Heten var kveldende den dag vi skulde prøve en dyst med kjempen, fjellet oste av varme. Vi jumpet uti et vann innunder tinden, og svømmende stakk vi ut ruten til topps. Den ga sig forresten selv. Det var bare å begi sig opefter svaene og håpe på at friksjonen besørget resten. Forankring til tauget var det smått med, de blankskurte stenskjold levnet ikke mange knaster eller sprekker til det bruk. Men gummiskoene suget sig godt fast i den varme sten og opstigningen gikk greit, tiltross for at de øverste svaene er stupbratte og må behandles med ærbødighet. Vi blev ikke lenge deroppe, men måtte firte oss ned det forreste vi vant og stupte ut i vannet igjen. — Og solen strålet langt ut i neste dag, før vi var ferdige med festmiddagen efter *den* turen.

Men da var det også besluttet at Stedtinden i Tysfjord skulde få besøk så snart som mulig, og vi dro med en gang avsted i båt for å kapre nordgående damper ute i leden. Ut på eftermiddagen neste dag fikk vi se tinden. Slank, høi og imponerende skyter denne skyskraper rett op fra sjøen i en eneste 1400 meter høi vegg. Men øverst er de himmelstrebende linjer stoppet med et gigantisk tverrhugg, så tinden har fått formen av en diger ambolt (Sted, Stedje = Ambolt). Som Strandåtinden, har også Stedtinden bare et helt vanskelig punkt, også her er det en hammer som stenger. Denne hammeren kalles Mysosten, og så pent har naturen skåret i denne osten, at ikke en ujevnhet er å se på forsiden. Mysosten må altså omgås, og da er det ingen annen utvei enn å passere tversover «tusenmeterveggen» hvis det lar sig gjøre. Det lar sig gjøre, men det er rett og slett svinaktig. Ved foten av Mysosten løper noen ganske små furer på skrå opover og treffer på eggen bak osten. De gir plass for det ytterste fingerledd, kroppen henger fritt. Ved å stemme knærne mot fjellet entrer en over den femten meter lange passasje. De er luftige, de metrene, det er tusen meter rett ned. Den gir fin sport, Stedtinden. Omsider ligger Mysosten bak oss og vi går innover den snedekkede toppflaten heni-

mot varden. Frempå stupet mot fjorden står den. Vi er på hellig grunn her. Her var det altså karene stod for ca. 20 år siden og hadde utført den bestigningen som skulde bety gjennombruddet for *norsk tindesport*.

I et brilletui inne i varden fant vi en gulnet lapp med navnene deres. Et stolt litet dokument. På nedveien slo vi en ringbolt i Mysosten, heiste oss utfor, og slang ned til kjøttgrytene og badelivet i svær fart.

Neste prøvesten var Svolværgjeita, — liten og innmari. Etpar av oss hadde kløvet den før, så vi hadde ingen vanskeligheter med å finne veien tiltopps. Gjeita er en slags lokal helligdom, og bestiger som klarer den betraktes med megen aktelse i staden ved klippenålens fot. Vi benyttet oss av det, for den utførte bestigning virket som et Sesam, lukk dig op! for de fete kilder i dette tilsynelatende tørrelagte ørkenland, og ekspedisjonens vinkjeller blev da også komplettert på det fortreffeligste.

Nesten for lettvint var det gått hittil, nu var det bare Trakta i Raftsundet igjen av de fem «klassiske». Men først skulde vi en tur utover Lofoten og hilse på Klokketinden på Moskenesøya. Klokketinden har sitt ry fra Rubinconskaret, hvor det efter førstebestigerens utsagn var rikelig anledning til sensasjonsakrobatikk på skrå sva og små hylde i imponerende høider. Furuseth og jeg foretrakk å gå om natten mens varmen var noenlunde anstendig. Op kom vi lett efter gresshylde og smårunder og Rubinconskaret blev studert og forsert efter alle kunstens regler.

På dette tidspunkt blev imidlertid hver skyggefull plett utslettet av jordens overflate, det var tropedag igjen. Da var det bare en ting å gjøre: Å stikke ut beneste veien til Norskehavets svalende danninger, og dingle iveri. Vi klemte på med det samme, rett ned den 800 meter høie sydvegg efter en lang «skorsten». Men halvveis nede endte herligheten i hengebratte sva av værste sort. Og hadde opstigningen gått glatt, så gikk dette glattere i ordets egentlige forstand. Saken var, at efter å ha mistet klatreskoene på Stedtinden, hadde jeg forgjeves prøvet å få nye. Tilslutt fikk en tjeneaktelig ekspeditør mig til å ta et par som så høist ubrukkelig ut. Jeg burde gjøre et forsøk mente han. — Forsøket fallt ikke heldig ut. Det gjorde derimot jeg. «Du klatrer som en kalv på glattis»,

var det komplimentet jeg fikk, da jeg, riktignok ufrivillig, viste Furuseth de eleganteste volter, glissader og saltemortaler en kan tenke sig.

Men skoene «fikk sparken» og forsvant med et plask i vannet 300 meter under. Og noen timer senere lå vi og plasket der vi også.

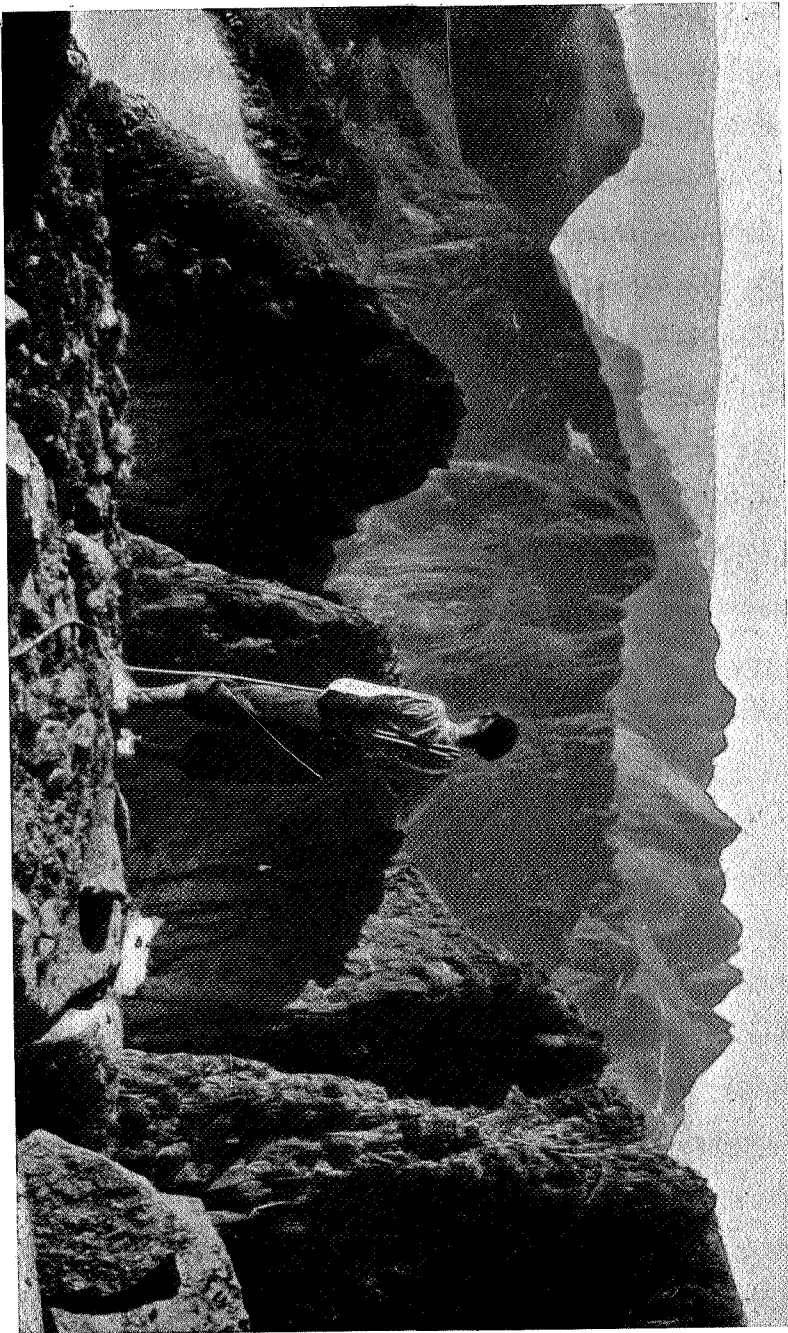
III.

Trakta, Korsnestinder, Braksettind, Rørhoptinder.

Vi hadde sett tindemylderet ved Raftsundet langt ute fra Vestfjorden, og vi ante, at skulde der være mere nytt land å vinne i Norge, måtte det være her. Men at det var så overveldende, hadde vi aldri drømt om. Vi slo leir inne i Rørhopen, rett under Trakta. I en dyp kløft skjærer Rørhopvannet sig innover mellom svære tinder. Og ikke så vi noen varde på de toppene. Undtagen på Trakta, men den skulde nå tilpers først allikevel, fordi den hørte til de «klassiske».

Vi stakk ut en ny rute som førte lett opover. Det var ikke fritt for at tonen blev litt overlegen da det hele gikk som en lek og tilslutt toppen lå bare noen få tauglengder vestenfor oss. Men hovmod står for fall! Som vi rusler bortover og aner fred og ingen fare, gjør førstemann anskrik og farer tilbake. For noen få meter foran er det bare rene blå luften å trå i! Vi er stoppet helt uventet av et hundre meter dypt skar, så trangt og steilt at et realt langspyd klarte den luftfarten over som vi ikke maktet.

Vi hadde foretatt førstebestigningen av *Østlige Trakta* hvis eksistens var oss helt ukjent! Taugene blev skjøtt sammen og jeg blev heist nedover. Det tok to stive timer før jeg var nede. Som jeg krabber omkring mellom digre blokker på skarbunden, åpner det sig påny et uhyre svelg under, dypt nede en bræ tvers gjennom fjellet. Jeg var ikke i bunden av skaret, men i annen etasje! Well, op igjen. Det tok nye to timer. Det lot til at Store-Trakta måtte opgies, men skaret vilde vi bese nærmere. Ved en omgående manøvre kom vi ned på bræen som stakk gjennom fjellet og hugget oss opover den inntil vi stod inne i dette gigantiske hulrum langt,



Fra vestre Trakta mot nord.

langt inne i tinden. Høit over lå taket gjennomhullet. Det var deroppe jeg var isted. — «*Djevleskaret*» heter formasjonen fra den dagen av, det passer godt.

Mens de to andre gikk samme vei tilbake, tok Ottesen og jeg bræene fatt, eller de tok oss, nok av det, vi befant oss få minutter etter langt nede i dalen, mørbanket og nediset. I de følgende dager gjorde vi mange ekspedisjoner mot Trakta, men kom aldri lengere enn til blåbærliene og multemyrene oppe i dalen, å passere dem var oss en uovervinnelig vanskelighet. En dag kløv vi op og satte varde på to *Korsnestinder*, hvorav den vestligste førte oss op i den styggeste situasjon på hele ferden. Det var rett under toppen, som reiser sig loddrett op fra en smal egg. Inn mot en dyp skåre førte et skrånsva som så nokså rimelig ut. Jeg tror varmen hadde sløvet oss i den grad, at vi bedømte fjellet så heilt feilaktig. For da førstemann, som via annemanns hode kom inn på skrånsvaet, med forferdelse opdaget at svaet snart gikk over til vegg og skåren var bare et glatt hjørne, begynte en klatring jeg sent skal glemme. Det var nødvendig å holde stor fart for ikke å gli tilbake, og mens to hender famlet etter feste, sneglet sekundene sig frem. Oppe i hjørnet så det ut som en nedstyrtning var uundgåelig. Men — ingen av oss begriper hvordan — et minutt etter lå en utmattet kropp oppe på hammeren etter å ha utført mere akrobatikk enn det er godt å se på. Men toppen var *vår* og vi var stolt av den.

Plikten kalte Furuseth og Lyche sydover, mens Ottesen og jeg blev tilbake i Paradisbukten vår. Omsider klarte vi å motstå multemyrene og besteg Trakta ad førstebestigernes rute. Fire *Trolltinder* kløv vi også op på og bygget varde på *to* av dem. Men så tok også dovenskapen oss så fullstendig, at det måtte både veddemål og kvindeliste til før vi gad binde an med *Brakset-sukkertoppen*, som var stedets alpine stolthet.

Ja, den *var* stolt.

Dens glatte stup hadde avvist tilnærmelser før, og det på en særdeles hårdhjertet måte. Vi var derfor meget spent da vi en eftermiddag ruslet rundt tinden for å forsøke å komme op fra nord. — I begynnelsen gikk det forbausende lett. Vi kom inn i en dyp moseklædt renne, som lot til å føre høit op. Og etter en snau times klatring stod vi hundre meter under toppen. Der var det stopp.

En glatt, bred skorsten førte vertikalt op et langt stykke, men øverst stengte et utoverheng. Tre ganger forsøkte vi å svinge oss ut og op, men det var umulig. Det hele var for utsatt og for glatt. Måtte vi opgi det hele?

La oss ta en chance. Inn i fjellet stikker et trangt hull, akkurat såvidt en tynn og sulten klatrer kan klemme sig inn. Og da jeg var både tynn, sulten og klatrer, krøp jeg inn. Derinne var et halvmørkt rum. En smal lysstripe faller på skrå ned høit ovenfra. Det gir håp. Jeg skubber mig opover mot lyset — og stikker hodet ut femten meter over Ottesen, som står og tror jeg er bergtatt. Og er kamelen kommet gjennom et nåleøie, kommer den saktens gjennom et til. Vel var de tunge og uhyggelige utsatte de videre tunneller og skorstener tiltopps, men op kom vi da og kunde ved midnatt slenge oss innover toppen efter det hårdeste arbeide noen av oss har hatt i fjellet. Vi bygget en svær *varde*, mens rop og viften nede fra bygden fortalte, at de innfødte hadde ofret nattesøvnen for av lutter sensasjonslyst å se våre krumspring oppe mot himmelhvelvet. En tur til gjorde vi, i Rørhopptindene, som strekker sig vestover langs vannet. Vi kom lett op på første topp og fortsatte mot stortoppen. Topp efter topp blev *vardesatt*, men stadig stakk en ny og høiere op bakom. Og så måtte vi op der og. Tilslutt måtte da stortoppen vise sig! Været blev grugget mot kvelden, gufsen fra Ishavet stod inn med regn og tåke. Det blev *slit*. Vardene vi bygget blev mindre og mindre, den *attente* var bare en enkelt sten på kant. Vi orket ikke mer. Men nu var vi også ved målet. Det måtte være stortoppen, den *svære tinden* rett frem. Tåken hindret oss i å bedømme den, så de første angrep førte bare op i elendighet. Men tilslutt stod vi da på det siste svaet som førte mot toppen.

Vi stanser. Det er den *siste* toppen i sommer, den femogtyvende. Den siste varde vi skal bygge. Isguften skjærer i kroppen, men vi nøler litt her. Det er vemodig igrunnen, at sommeren er ferdig, nu skal vi bygge sluttstenen. — Så går vi arm i arm mot toppen. Et grått legeme kaster sig ut i tåken, et brus av vinger, — ørnen til Rørhopen er berøvet sin siste trone.

Bror Wessel Bommen.